

Miško vertė ir kaina

Prof.dr. Dalius Serafinas,
VU Ekonomikos ir verslo administravimo fakultetas,
Lietuvos Smulkaus ir vidutinio verslo tarybos prie LR Ūkio ministerijos
valdybos narys

Vilnius, 2019-04-02

Miško vertė ir kaina

► Vertė:

► Ekonominė

- Žaliavų ir produktų kainos;
- Kokybiškos darbo vietos

► socialinė

- Miško - žmogaus sąveika
- Bendruomenių poreikiais grįstas gamtos išteklių valdymas, orientuotas į bendruomenių vystymą ir tvarų gamtos išteklių valdymą
- Estetinė, Istorinė, Kultūrinė

► ekologinė

► Ekosistemos paslaugos:

- Vanduo;
- Bioįvairovė;
- Globalaus anglies ciklo talpykla

► Kaina:

- Pasaulinės medienos kainos;
- Emocijos ir lūkesčiai;
- Sveikatos praradimas;
- Žalios šalies įvaizdžio praradimas

Atsižvelgta į Dr. Alberto Kasperavičiaus ir Dr. Algio Gaižučio informaciją.

Miško tvarkymo procesai

- ▶ Strategijos pagrįstumas, socialinis kontraktas / susitarimas
- ▶ Nuoseklus strategijos laikymasis:
 - ▶ Apie pusę miško medienos išvežama kaip žaliava - didelė dalis kaip popiermalkės; trūksta perdirbimo į aukštesnės vertės produktus pajėgumų ; pavyzdys - EKO namas;
 - ▶ Medienos kainų svyravimas - padidėjusios kainos šią žiemą lėmė gerokai intensyvesnį miško kirtimą
 - ▶ Gandai, kad bus papildoma apsauga miškams, savininkai suintensyvino kirtimus “dėl visa ko”, netgi ir esant mažesnėms kainoms.

Japonijos pavyzdys, kaip ieškant ekonominės naudos sukeltos ekologinės ir sveikatos problemos

“With 1 in 10 Japanese affected, the allergies have become a national obsession.”

“The miles of tall, slender cedars, straight as telephone poles, make up nearly 20 percent of Japan's forests, or more than 10 million acres.”

“health problem was caused by what many here describe as short-sighted Government policies, not nature. The forests in this mountainous region were once verdant swaths of oak, maple and numerous other kinds of broadleaf trees and evergreens. But after World War II, Government bureaucrats applied their aggressive industrial policies to the environment as well as the economy. In the process, they financed the replacement of what they saw as commercially useless natural forests with more economically productive trees.

For the most part, this extraordinary experiment in environmental engineering has involved planting a single species, the Japanese cedar, because of the usefulness of its wood and the speed of its growth. As a result, Japan now has the largest tracts of cedar on earth, with this scenic region around Mount Fuji, long regarded as a symbol of the nation, among the most densely planted.

The aim was to make the country self-sufficient in wood products, but the widespread sensitivities to cedar pollen are just one indication of how this single-minded strategy has gone awry.”

Šaltinis: The New Yourk Times, <https://www.nytimes.com/1995/01/17/science/japan-s-cedar-forests-are-man-made-disaster.html>

Japonijos medienos plantacijos pasekmė - nacionalinio lygio sveikatos problema - alergija dėl kedro žiedadulkių.

"1 iš 10 japonų serga alergija dėl kedro žiedadulkių - tai tapo nacionaline problema."

"Aukšti, ploni kedrai, tiesūs kaip telefono stulpai, sudaro apie 20 procentų Japonijos miškų arba daugiau kaip 10 milijonų akrų".

"Sveikatos problemą sukėlė tai, ką daugelis Japonijoje apibūdina kaip trumparegišką vyriausybės politiką, o ne gamtos sukeltą problemą".

Japonijos Fuji "kalnuotojo regiono miškai buvo kažkada pilni ąžuolų, klevų ir daugybės kitų rūšių lapuočių ir nuolat žalių medžių. Tačiau po Antrojo pasaulinio karo vyriausybės biurokratai taikė savo agresyvią pramonės politiką tiek aplinkai, tiek ekonomikai. **Japonijos vyriausybės biurokratai finansavo komerciškai nenaudingų natūralių miškų pakeitimą ekonomiškai produktyvesnių medžių plantacijomis.**

Iš esmės šis neeilinis aplinkos inžinerijos eksperimentas susijęs su **vienos rūšies Japonijos kedro sodinimu** dėl medienos naudingumo ir jo augimo greičio. Dėl šios priežasties Japonija dabar turi didžiausias tankiausiai apsodintas kedro plantacijas žemėje aplink Fuji kalną, kuris ilgai buvo laikomas tautos simboliu.

Tikslas buvo padaryti Japoniją nepriklausomą nuo medienos žaliavos, skatinant jos gaminių gamybą, tačiau plačiai paplitusios kedrų žiedadulkės yra viena iš pavyzdžių, kaip siauras mąstymas gali sukurti nacionalines problemas. "

Šaltinis: The New Yourk Times, <https://www.nytimes.com/1995/01/17/science/japan-s-cedar-forests-are-man-made-disaster.html>

Ką siūlo pasaulis? Ką siūlome mes?

- ▶ Siūloma alternatyva - Socialiai orientuota žalioji ekonomika
- ▶ Šiuo keliu siūlo eiti:
 - ▶ Jungtinės tautos - Žalioji (ekologinė) Ekonomika - Green Economy,
 - ▶ Europos komisija - Socialinė ekonomika - Social Economy,
- ▶ Žalioji ekonomika - tokia ekonomikos sistema kuri “gerina žmonių gerovę ir socialinę lygybę, reikšmingai sumažinant aplinkosaugines rizikas ir problemas”.(UN EP defines a green economy as one that results in “improved human well-being and social equity, while significantly reducing environmental risks and ecological scarcities” (UNEP 2010).“)
http://web.unep.org/greeneconomy/sites/unep.org.greeneconomy/files/field/image/green_economyreport_final_dec2011.pdf
- ▶ Socialinė ekonomika - tai socialinę ir ekonominę vertę kuriantis nacionalinės ekonomikos sektorius, siekiantis patenkinti tuos socialinius ir žmogiškuosius poreikius, kurių netenkina privatus ir viešasis sektoriai. (Šis apibrėžimas teikiamas LRV Nutarimu patvirtintoje Socialinio verslo koncepcijoje)
- ▶ The term *social economy* probably appeared in economics literature for the first time in 1830. In that year the French liberal economist Charles Dunoyer published a *Treatise on social economy* that advocated a moral approach to economics. (<https://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-31-12-784-en-c.pdf>)
- ▶ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/353c1200d9fd11e4bddbf1b55e924c57>

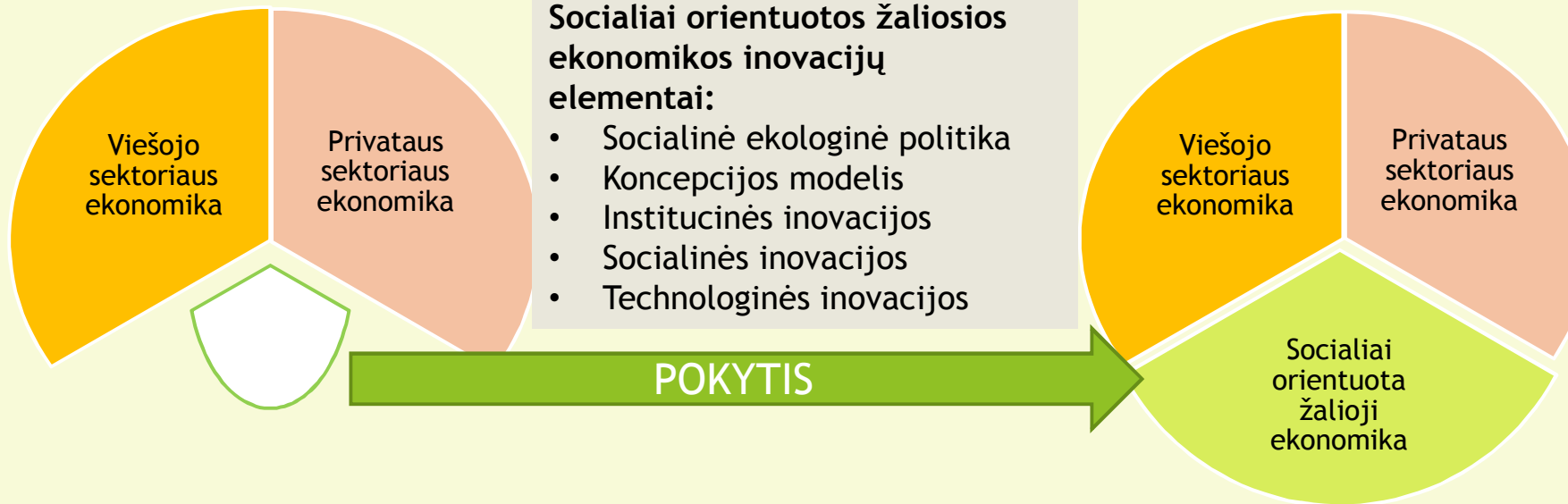
Socialiai orientuotos žaliosios ekonomikos objektas - bendruomenių socialiniai - ekonominiai santykiai, užsitikrinant orų gyvenimą

	Pagrindinis pajamų šaltinis Main source of income				
	samdomojo darbo pajamos income from paid employment	savarankiško darbo pajamos pinigais income from self-employment in cash	socialinės išmokos senatvėje old-age benefits	kitos socialinės išmokos other social transfers	kitos pajamos other income
Visi namų ūkiai	52	4	31	11	2
Gyvenamoji vieta					
Miestas	58	2	29	9	2
5 didieji miestai	61	2	28	7	2
kiti miestai	52	3	32	11	2
Kaimas	40	9	34	14	3
Apskritis					
Alytaus	43	3	43	10	2
Kauno	56	4	30	8	3
Klaipėdos	51	3	33	9	3
Marijampolės	42	12	26	15	6
Panevėžio	47	5	29	18	2
Šiaulių	53	6	25	14	2
Tauragės	40	15	33	11	1
Telšių	42	9	35	11	4
Utenos	45	6	33	13	3
Vilniaus	58	1	30	9	2

Tikslas: Lietuva unikalus socialinės, ekonominės ir ekologinės darnos kraštas (perspektyva iki 2030)

Priemonė tikslui pasiekti – socialiai orientuota žaliaji ekonomika

Kaip turime rūpintis Lietuvos miškais?

- ▶ Miškas nėra tik mediena ir pinigai, miškas - sveikatos ir gyvenimo kokybės garantas,
- ▶ Miškas yra Lietuvos istorinė, kultūrinė, etnologinė vertybė, kurią būtina išsaugoti mūsų vaikams, anūkams ir ateities kartoms,
- ▶ Ekonominis-socialinis argumentas - jei Lietuvos miškus naudosime tik malkoms ir masiškai eksportuosim tik medieną (kaip yra dabar), tai pinigų neužteks nei pensijoms, nei mokytojams, nei kitiems socialiai jautriems žmonėms.
- ▶ Žaliavų eksportas, tai darbo vietų išvežimas iš Lietuvos, emigracijos skatinimas.

Kviečiame veikti kartu, prisijungti prie iniciatyvinės grupės:

- ▶ Akademinės bendruomenės atstovai (MA, VU, VGTU ir kitos mokslo institucijos);
- ▶ Smulkiojo verslo atstovai / SVV Taryba;
- ▶ Lietuvos pagyvenę žmonės;
- ▶ Kaimo ir miesto bendruomenių atstovai, seniūnai;
- ▶ Regionų žemės ūkio / technologijų mokyklų grupė;

Kvietimas suderintai veikti kartu

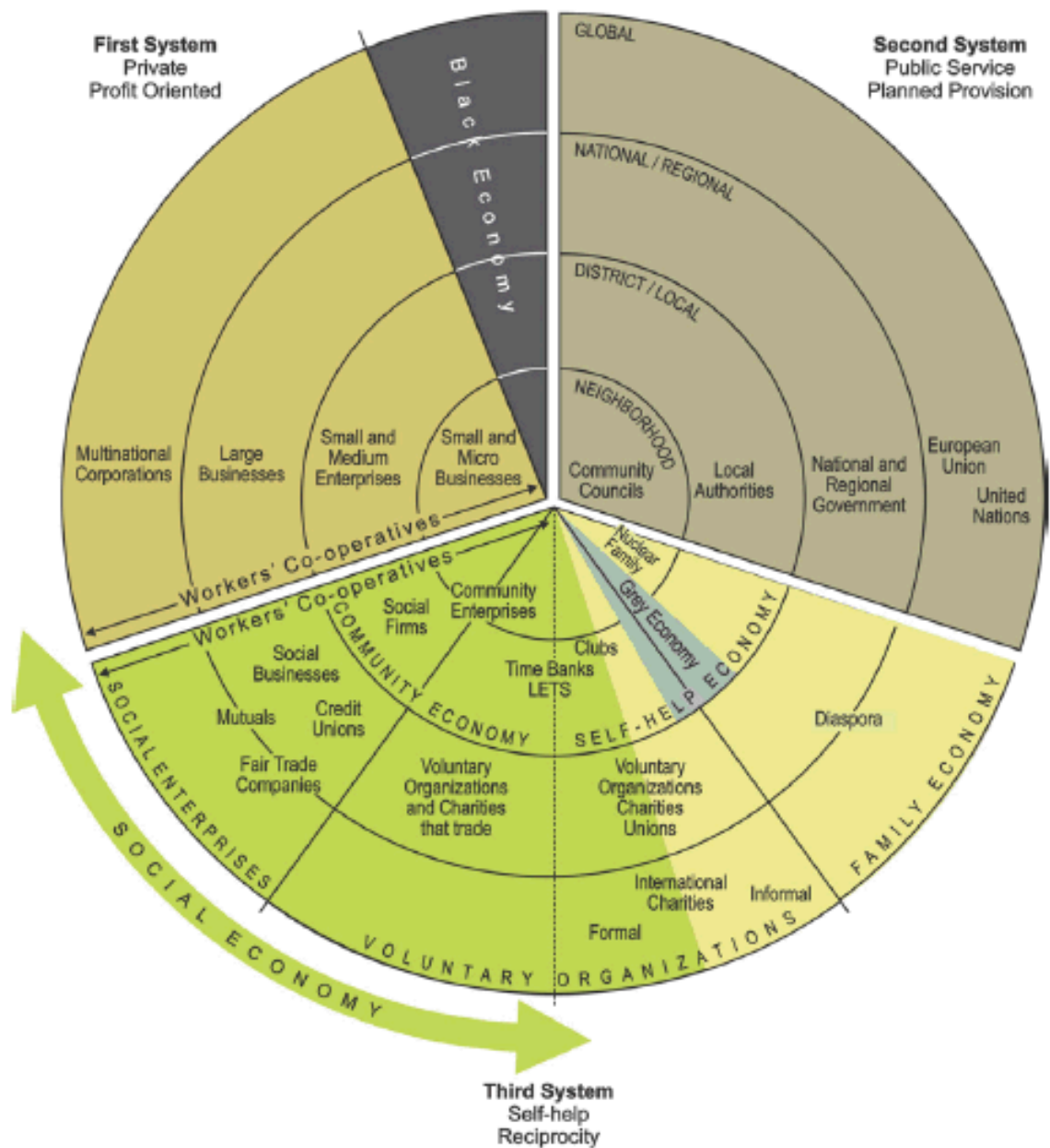
- ▶ Lietuvos mokslininkų, SVV, bendruomenių atstovų iniciatyvinė grupė parengė Socialiai orientuotos žaliosios ekonomikos programos (SOŽEP) įgyvendinimo Lietuvoje gaires;
- ▶ SOŽEP tikslai:
 - ▶ Panaikinti skurdą Lietuvoje iki 2022 metų;
 - ▶ Darbuotojų pajamų už darbo valandą (šiuo metu yra 2,3 Eurai) būtiniausių oraus vartojimo produktų ir paslaugų pirkimo galią padidinti ne mažiau, kaip 2 kartus;
- ▶ Pasiiekti Lietuvos piliečių oraus vartojimo standartą, užtikrinant ekologinę pusiausvyrą - iki 2030 metų.
- ▶ Apjungti Vyriausybės ir bendruomenių pastangas įgyvendinti tikslus;
- ▶ **Premjerui ar prezidentui imtis lyderystės įgyvendinat SOŽEP programos koncepciją,** didinant valdžios ir bendruomenių sanglaudą, reikšmingai sumažinant socialinę atskirtį Lietuvoje.

Three Systems of the Economy

Market-driven
Trading

Planned Economy
Non-trading

KODĚL KERTAME?

2014 metų duomenimis apie pusę namų ūkių pagrindinis pajamų šaltinis - išmokos

	Pagrindinis pajamų šaltinis <i>Main source of income</i>				
	samdomojo darbo pajamos <i>income from paid employment</i>	savarankiško darbo pajamos pinigais <i>income from self-employment in cash</i>	socialinės išmokos senatvėje <i>old-age benefits</i>	kitos socialinės išmokos <i>other social transfers</i>	kitos pajamos <i>other income</i>
Visi namų ūkiai	52	4	31	11	2
Gyvenamoji vieta					
Miestas	58	2	29	9	2
5 didieji miestai	61	2	28	7	2
kiti miestai	52	3	32	11	2
Kaimas	40	9	34	14	3
Apskritis					
Alytaus	43	3	43	10	2
Kauno	56	4	30	8	3
Klaipėdos	51	3	33	9	3
Marijampolės	42	12	26	15	6
Panevėžio	47	5	29	18	2
Šiaulių	53	6	25	14	2
Tauragės	40	15	33	11	1
Telšių	42	9	35	11	4
Utenos	45	6	33	13	3
Vilniaus	58	1	30	9	2

Namų ūkių pasiskirstymas pagal pagrindinį piniginių pajamų šaltinį ir gyvenamąją vietą, procentais. 2014 metų duomenys. Šaltinis: <https://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=20860>

Priežastys, lemiančios esamą situaciją:

- ▶ Seimas per kadenciją priima per 5000 teisės aktų - nėra tinkamai įvertinamos jų pasekmės; tarp skirtingų vykdomų programų trūksta sąveikos, orientacijos į piliečių gerovę; ministerijose vyksta reorganizacijos, kurios atitraukia dėmesį nuo pagrindinių veiklų vykdymo;
- ▶ Universitetai užsiėmę savo išlikimo klausimais, tenkina labiau akademinės biurokratijos reikalavimus, o piliečių ir verslo poreikiai yra antraeiliai;
- ▶ Santykiai rinkoje išsikreipė - svarbiausius gyventojų poreikius tenkinančios sritys yra monopolizuotos / oligopolinės (maistas, paslaugos, transportas ir kt.), kainų augimas - nesuvaldytas;
- ▶ Rinkoje dominuoja stambieji ūkiai, labiausiai besinaudojantys parama, tačiau pagrindinę mokesčių dalį sumoka smulkieji;
- ▶ Eksportuojame labiau žaliavas, o importuojame produktus; dominuoja paslaugų teikimas, o ne savų produktų gamyba;
- ▶ Piliečiai nepakankamai įsitraukę į savo gerovės kūrimą (kaip buvo prieš 25-30 metų).

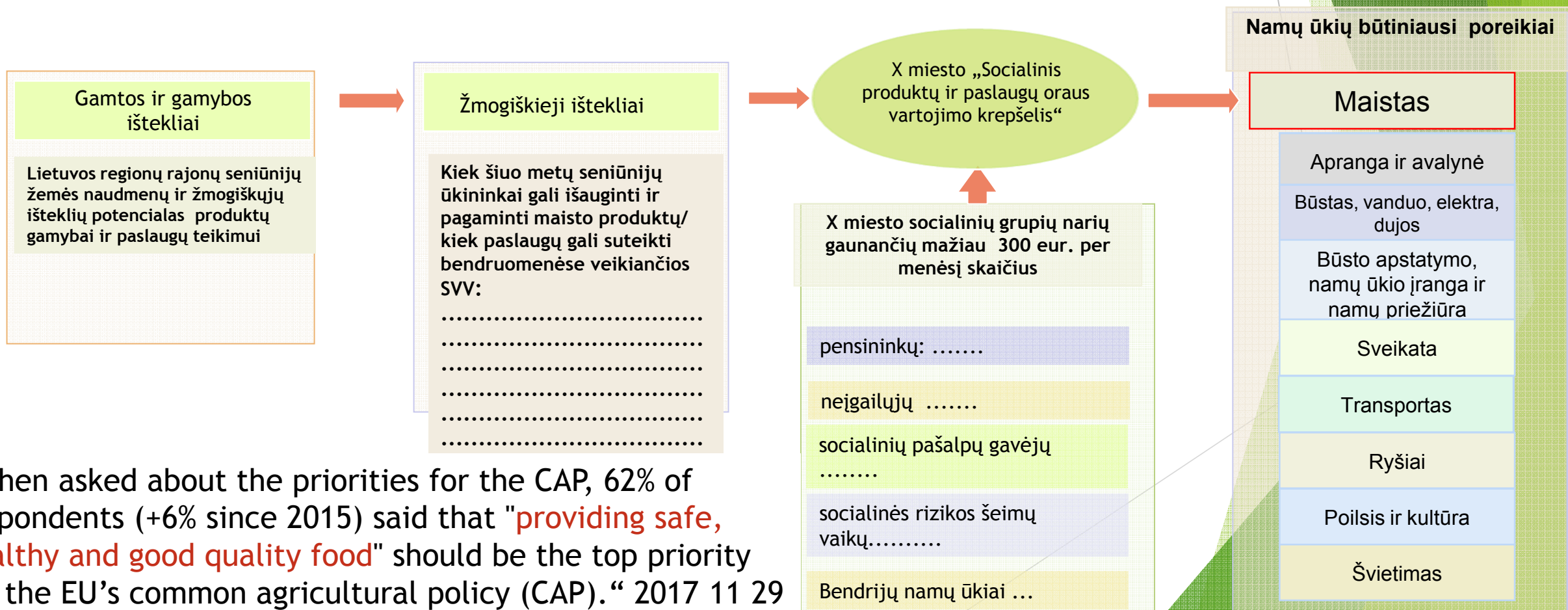
KUO SKIRIASI MEDIENOS PLANTACIJA NUO
MIŠKO: AR PAKARTOSIME JAPONIJOS
PAVYZD[?

Kokios pasekmės Lietuvai?

- ▶ Socialinių išmokų didinimas, didinant biudžeto pajamas mokesčių ir valstybės turto / miško išpardavimo sąskaita - kelias į ekologinę ir socialinę BEDUGNĘ,
- ▶ Ekonominis-socialinis argumentas - jei Lietuvos miškus naudosime tik malkoms ir masiškai eksportuosim tik medieną (kaip yra dabar), tai pinigų neužteks nei pensijoms, nei mokytojams, nei kitiems socialiai jautriems žmonėms.
- ▶ Žaliavų eksportas, tai darbo vietų išvežimas iš Lietuvos, emigracijos skatinimas.

Projekto pradiniai uždaviniai:

aprūpinti namų ūkius, šeimas, gaunančias mažiau 300 eur. per mėnesį vienam nariui, vietos gamybos maisto produktų krepšeliais

„When asked about the priorities for the CAP, 62% of respondents (+6% since 2015) said that "providing safe, healthy and good quality food" should be the top priority for the EU's common agricultural policy (CAP).“ 2017 11 29

Sveikos mitybos lėkštė

KIEK ŠIOS LĖKŠTĖS GALI UŽPILDYTI LIETUVOS
ŠEIMOS ŪKIAI?

Šaltinis:

Sveikatos mokymo ir
ligų prevencijos
centras, prie SAM

http://smlpc.lt/lt/mit_yba_ir_fizinis_aktyvumas/mityba/minime_europos_sveikos_mitybos_diena.html

Maistui reikalinga minimali lėšų suma (maisto skurdo riba)

Metodikoje naudojama minimalaus maisto krepšelio sudėtis remiasi LR Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Dėl minimalaus maisto produktų rinkinio struktūros patvirtinimo (2006 m. kovo 8 d. Nr. V-157, VŽ. Nr. 30-1053). Patvirtintas maisto krepšelis apima dvylika maisto kategorijų:

- 1) Grūdų produktai
- 2) Kruopų ir ankštinių kultūrų produktai
- 3) Bulvės
- 4) Daržovės
- 5) Vaisiai ir uogos

- 6) Mėsa ir mėsos produktai
- 7) Pienas ir pieno produktai
- 8) Kiaušiniai
- 9) Žuvis ir žuvies produktai
- 10) Cukrus ir konditerijos produktai
- 11) Margarinas
- 12) Aliejus

Ne maistui reikalinga minimali lėšų suma (ne maisto skurdo riba)

Ne maisto skurdo riba - vartojimo išlaidų dydis, reikalingas minimaliems individo kitiems nei mitybos asmeniniams poreikiams:

- būstui,
- drabužiams,
- transporto paslaugoms ir kt. patenkinti per mėnesį (Zabarauskaitė 2008).

Ne maisto poreikiams reikalingos lėšos Metodikoje yra nustatomos remiantis pagrindiniu (bazinių) poreikių kainos metodu, t.y. proporcingai didinant maisto poreikiams patenkinti reikalingas lėšas, atsižvelgiant į faktinę namų ūkių vartojimo struktūros analizę.

1 lentelė. Lėšų, būtinų minimaliems poreikiams tenkinti, dydžiai 2017 m.

Dydis:	Išraiška, EUR.
Minimalaus maisto krepšelio kaina (MPD_M)	91.50
Engel koeficientas (EC)	38.39 proc.
Minimalių poreikių dydis (MPD)	238.35
Asmens (šeimos) minimalių poreikių dydžiai:	
pirmam suaugusiam asmeniui (100 proc.)	238.35
antram bendrai gyvenančiam asmeniui (80 proc.)	190.68
trečiam ir paskesniems bendrai gyvenantiems asmenims (70 proc.)	166.85

³ Lietuvos statistikos departamentas: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize1> . Suderinti vartotojų kainų indeksai (2015 m. – 100): 01 Maistas ir nealkoholiniai gerimai 2012M06: 98,59; 2016M06: 101,63.

Šaltinis:

dr. Jekaterina Navickė (2016) Asmens (šeimos) minimalių poreikių dydžio apskaičiavimo metodika, šio dydžio apskaičiavimas 2017 m. ir rekomendacijos dėl valstybės remiamų pajamų ir bazinės socialinės išmokos dydžių susiejimo su minimalių poreikių dydžiu. Ataskaita. VU, Vilnius

2 PRIEDAS. Asmens (šeimos) minimalių vartojimo poreikių dydžio (MPD) apskaičiavimas 2017 metams

MAISTO KREPSELIS*				
Eil. Nr.	Produkto pavadinimas	Suvartojimas per metus, kg (apskaičiuota 1 gyventojui)	Kaina, EUR	Pastabos
1	Grūdų produktai	140.94		
1.1.	Ruginė duona	54.86	81.19	Išraukta ruginė duona
1.2.	Batūnai, pyntės	63.5	101.28	Išrauktas batūnas
1.3.	Kvietiniai miltai	16.78	11.44	Išraukti kvietiniai miltai
1.4.	Makaronai	5.8	13.46	Išraukti makaronai
2	Kruopos ir ankštinės kultūros	10.96		
2.1.	Ryžiai	1.75	1.84	Išraukti ryžiai
2.2.	Kitos kruopos	7.61	7.04	Išrauktos: manų, grikių, perlinės ir miežinės kruopos
2.3.	Ankštinės kultūros	1.6	2.58	Išrauktos pupelės ir žirniai
3	Bulvės	130.94	45.72	Išrauktos ir ankstyvųjų bulvių kainos
4	Daržovės	65.16		
4.1.	Kopūstai	29.18	33.07	Išraukti: baltagūžiai kopūstai, žiediniai kopūstai, kininiai kopūstai
4.2.	Pomidorai	1.69	2.31	Išraukti pomidorai
4.3.	Morkos, burokėliai ir kt.	22.29	34.66	Dėl duomenų trūkumo į šią kategoriją pridėtos moliūginės daržovės (4.7 punktas). Išraukti: morkos, burokėliai, česnakai
4.4.	Švieži agurkai	3.68	6.12	Išraukti: trumpavaisiai ir ilgavaisiai agurkai
4.5.	Svogūnai	4.83	2.37	Išraukti svogūnai
4.6.	Lapinės daržovės	3.49	12.51	Išrauktos: lapinės ir lapinės gūžinės salotos
4.7.	Moliūginės daržovės	0.58		Nėra duomenų. Pridėtos prie 4.3 kategorijos.
5	Vaisiai ir uogos	12.34		
5.1.	Obuoliai	12.18	7.94	Išraukti obuoliai
5.2.	Džiiovinti vaisiai, uogos	0.16	0.75	Išrauktos: razinos, džiovintos slyvos
6	Mėsa ir mėsos produktai	35.1		
6.1.	Jautiena	11.31	64.72	Išraukta: kumpis be kaulo, su kaulu, mentė su kaulu, sprandinė be kaulo, nugarinė be kaulo, malta jautiena
6.2.	Kiauliena	6.01	22.17	Išraukta: kumpis su kaulu, šoninė su kaulu, malta kiauliena, nugarinės pjaušnys, kumpis be kaulo, sprandinė be kaulo, mentė be kaulo, nugarinė be kaulo
6.3.	Višiena	7.42	24.09	Išraukta: broileris, kervirčiai, krūtinėlė su

				kaulu, didžioji filė
6.4.	Virtos dešros	0.48	1.61	Išraukta: pirma ir antra rūšis
6.5.	Riebalai	4.45	18.91	Išraukti riebalai
6.6.	Subproduktai	5.43	19.01	Išraukta: kepenys, liežuvis, kojos
7	Pienas ir pieno produktai	280.95		
7.1.	Pienas	129.11	94.83	Išraukta: 2,5 proc., 3,5 proc., 3,2 proc. ir iki 2 proc. riebumo pasterizuotas pienas. Verčiant iš litrų į kilogramus dauginama iš tankio: 1,027 g/cm ³
7.2.	Sviestas	1.63	10.57	Išrauktas 82 proc. riebumo sviestas
7.3.	Varškė	15.52	59.48	Išraukta: 9 proc., 0,5 proc., 12-18 proc. ir 5-7 proc. riebumo varškė
7.4.	Grietinė	2.63	6.50	Išraukta: 30 proc. ir 12-20 proc. riebumo grietinė
7.5.	Fermentinis sūris	2.2	14.37	Išrauktas: 30-48 proc. ir 45-50 proc. riebumo fermentinis sūris
7.6.	Kiti pieno produktai	129.86	247.04	Išraukta: Jogurtas su vaisiais, 2 %-3,5 % riebumo, natūralus jogurtas, 2 %-5 % riebumo, pieno gėrimas, kefyras, 2,5 % riebumo, kefyras, 3,2 % riebumo, rūgpienis, 2,5 % riebumo, raugintos pasukos, 0,3 % riebumo
8	Kiaušiniai (vnt.)	176.16	21.86	Išraukti kiaušiniai
9	Žuvis ir žuvies produktai	13.95		
9.1.	Šviežia ir šaldyta žuvis	11.86	65.13	Išraukta: gyvas karpis, upėtakis, lydekos filė, lašiša, jūrų lydeka, pangasijos filė, mankės filė
9.2.	Sūdyta žuvis, silkė	2.09	6.62	Išraukta: silkė su galva, silkės filė
10	Cukrus ir konditerijos produktai	16.69		
10.1.	Cukrus	13.06	10.45	Išrauktas cukrus
10.2.	Saldainiai, chalva	1.13	5.12	Išraukta: trijų rūšių saldainiai, karamelė
10.3.	Uogienė, džemas	2.5	8.59	Išrauktas uogų džemas
11	Margarinas	1.4	4.86	Išrauktas tepamas, 60-80 proc. riebumo margarinas
12	Aliejus	2.98	8.43	Išrauktas: saulėgrąžų, alyvuogių, rapsų, kitas augalinis aliejus
Viso MPD _m /mėn. 2016 m.:			89.89	
Lietuvos banko Vidutinės metinės infliacijos, apskaičiuotos pagal SVKI rugsėjo mėn. prognozė:			1.8 proc.	
Viso MPD _m /mėn. 2017 m.:			91.50	
Ne maisto (lūtu prekių ir paslaugų) dalis			146.85	Pritaikius Engel koeficientą (38.39 proc.)
Viso MPD 2017 m.			238.35	

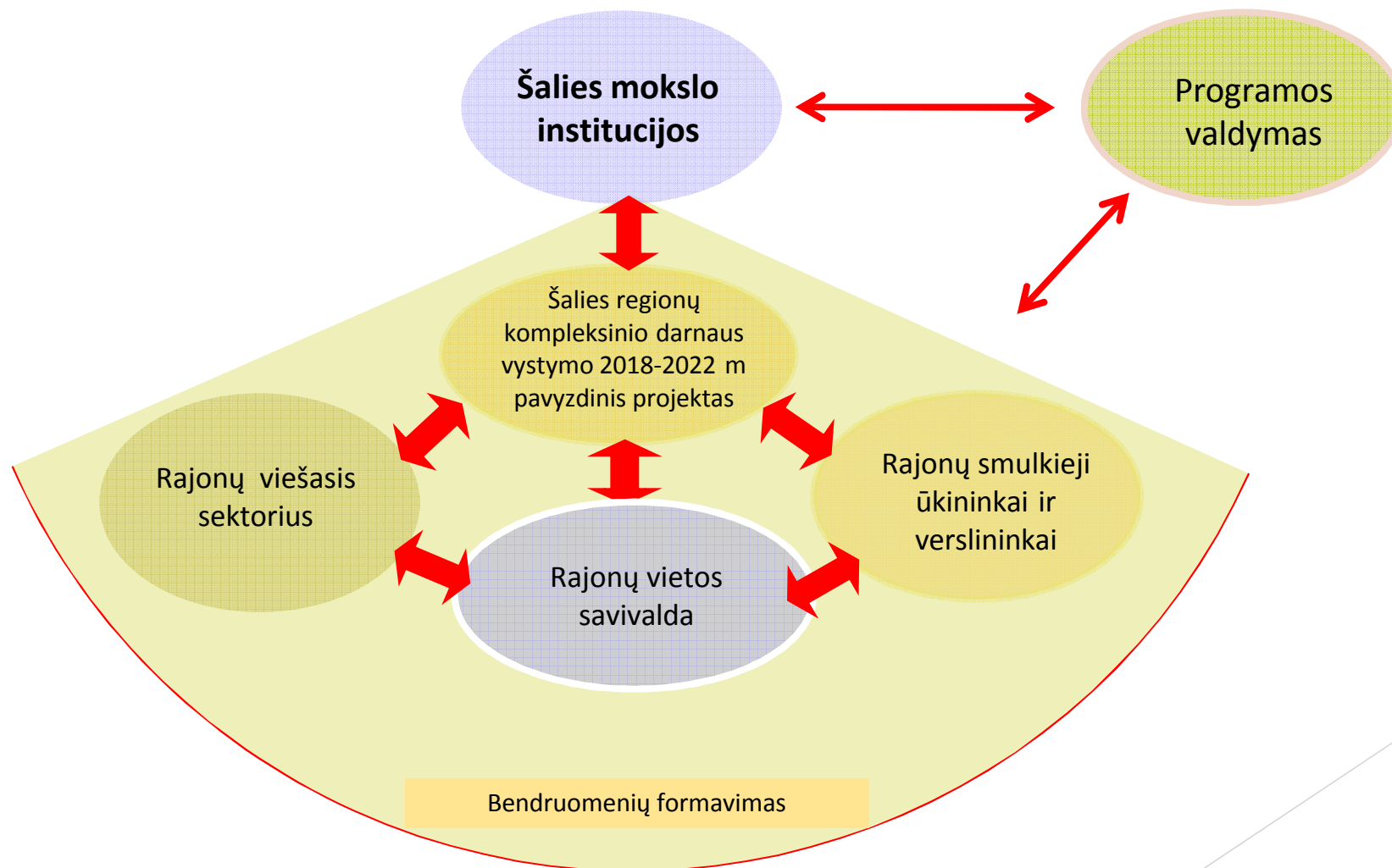
Ką siūlome daryti

- ▶ Pritaikyti Lietuvai ir įgyvendinti EK Socialinės ekonomikos ir JT Žaliosios ekonomikos rekomendacijų paketus;
- ▶ Parengti Socialiai orientuotos žaliosios ekonomikos įgyvendinimo projektą pilotiniam regionui ir paraleliai rengti tarptautinį projektą „Lietuva unikalus socialinės, ekonominės ir ekologinės darnos kraštas“;
- ▶ Įtraukti didelį skaičių mokslininkų, atliekant aukštojo mokslo administravimo sistemos reikalavimų korekcijas: aukštųjų mokyklų ir mokslininkų vertinimuose įtraukti įgyvendintų inovacijų Lietuvoje kriterijus, suteikiant jiems aukštą reikšmingumo balą; skatinti mokslininkus pagal pasiektus Lietuvos piliečių gerovės rodiklius;
- ▶ Parengti ir įgyvendinti atvirų socialinių ir technologinių inovacijų sistemą;
- ▶ Koreguoti švietimo tikslus ir turinį regionuose;
- ▶ Priimti Socialinio verslo įstatymą - kaip priemonę spręsti regionų socialines problemas;

Kas, su kokiais ištekliais kviečiami dalyvauti programoje

- ▶ Siūlome Premjerui būti Nacionalinės programos lyderiu (Programos savininku);
- ▶ Iniciatyvą įgyvendinti laikantis tarptautinių programų valdymo standartų.
- ▶ Suformuoti Programos valdymo komitetą, į kurį įeitų: LRV kanceliarija, mokslininkai, SVV, tikslinių (mažas pajamas gaunančių) grupių ir bendruomenių atstovai;
- ▶ Suformuoti Programos valdymo biurą (PMO), pasikviečiant tarptautinius ir nacionalinių projektų ir programų valdymo ekspertus ir viešojo sektoriaus projektų administratorius iš LVPA, CPVA, ESFA ir kt.
- ▶ Į programos veiklas įtraukti užsienio (Vokietijos, Airijos, Lenkijos, Italijos ir kt.) ekspertus, kurie dalyvavo sėkmingai įgyvendinat nacionalinius projektus/programas;
- ▶ Įveiklinti esamą infrastruktūrą ir intelektualinį potencialą, viešojo administravimo, švietimo bei mokslo resursus, kurie dėl reformų netenka darbo. Esamas profesinių mokyklų ir kolegijų tinklas turi būti suorientuotas įgyvendinti universitetų sukurtas inovacijas regionuose;
- ▶ Programos įgyvendinimui perskirstyti esamas biudžeto išlaidas, iš neefektyvių priemonių lėšas nukreipiant į pavyzdinės programos priemones.

Programos realizavimo koncepcijos detalizavimas

SOŽEP programos komponentai

Koncepcijos
rengimas

Modeliavimas

Ex-ante
vertinimas

Mokslinių tyrimų
fazė

Ex-post
vertinimas

Studijų programos / kvalifikacijos tobulinimo kursai
projektų vykdytojams parengimas ir vykdymas

Pilotiniai
modeliai

Praktinio įgyvendinimo
fazė

Pilotinių modelių plėtra

Nuolatinis vertinimas ir adaptavimas

Programos planavimas ir valdymas

Kitos nuolatinės veiklos (apskaita, sklaida, ir pan.)

Programos valdymo struktūra

